

Låga halter av cesium i kommunen

Hälsoriskerna är mycket små i vårt område

Miljökontoret har sammanställt mätresultaten av cesiumhalter i vårt område. Från och med 2014 kommer miljökontoret inte längre att ta emot prover för cesiumanalys. Under åren 2001-2013 har halterna minskat betydligt. Inga prover 2013 översteg gränsvärdet på 1500 bequerel per kilo.

Cesium i fisk och bär, sjö och skog

Hälsoriskerna är mycket små för dig som vill äta fisk, viltkött, bär eller svamp från vår region.



Vad är cesium, är det farligt?

Cesium-137 är ett radioaktivt ämne som hamnade i vattendrag och marker efter Tjernobylolyckan 1986. Det fick till följd att även våra livsmedel påverkades. Nedfallet var mycket ojämnt fördelat. Under de första åren gjordes omfattande undersökningar av halterna av radioaktiva ämnen i livsmedel från jorden och skogen. Efter Tjernobylolyckan hittades förhöjda halter av cesium-137 i insjöfisk, vilda bär och i svamp. Det hittades även i kött från vilt som älg, ren och rådjur och hos tamdjur som får.

Systematiska undersökningar

I dag, 25 år senare, är halten cesium-137 mycket låg i de flesta livsmedel och ligger oftast under gränsvärdet. Strålsäkerhetsmyndigheten gör systematiska undersökningar av halterna cesium i dricksvatten och mjölk. Miljökontoret kommer i

fortsättningen att göra uppföljningar av cesiumhalterna regelbundet.

Bättre med kantarell än med sandsopp

Vissa matsvampar, exempelvis sandsopp och rynkad tofsskivling, tar upp mer cesium än annan svamp. Den som äter mycket vilt, bär och svamp bör välja svamparter som inte tar upp så mycket cesium, till exempel trattkantarell, rödgul trumpetsvamp, champinjon, gul kantarell eller karljohansvamp.



Bilden till vänster visar sandsopp, ovan rynkad tofsskivling/rimskivling och nedan trattkantarell.



Ett sätt att minska mängden cesium i svampen är att koka den och sedan hälla bort kokvattnet. Då kan halten sjunka med upp till 80 procent.



Livsmedelsverkets gränsvärden för cesium-137

Efter olyckan i Tjernobyli satte Livsmedelsverket nationella gränsvärden för cesium-137 i livsmedel. Dessa gränsvärden är:

- 1 500 bequerel per kilo för kött av ren och vilt, insjöfisk, vilda bär och svamp samt nötter
- 300 bequerel per kilo för övriga livsmedel

Hur mycket får vi i oss?

Bara en procent av den stråldos från radioaktiva ämnen som en svensk får i sig per år beräknas komma från Tjernobylylyckan. Risken att få cancer av radioaktiva ämnen från maten är mycket liten i Sverige. Samer och andra som till stor del lever på självhushåll genom jakt, fiske och bärplockning får ofta i sig mer cesium än andra svenskar. Läs mer om kostråd för dessa grupper på Livsmedelsverkets hemsida.

Cesium i livsmedel

Du kan kontrollera cesiuminnehållet i dina livsmedel i det du plockar, odlar eller jagar. Det gör du enklast genom att ta kontakt med ett laboratorium.

Vill du veta mer?

Läs mer i miljökontorets utredning av cesiumhalterna eller ta kontakt med miljökontoret.

Tänk på att:

- Sandsopp och rynkad tofsskivling/rimskivling tar upp mer cesium än andra svampar. Det är ingen fara att äta svamparna, men den som äter mycket vilt, bär och svamp kan välja andra matsvampar exempelvis; trattkantarell, rödgul trumpetsvamp, champinjon, gul kantarell eller karljohansvamp.
- Ett sätt att minska mängden cesium i svampen är att koka den och sedan hälla bort kokvattnet. Då kan halten sjunka med upp till 80 procent.
- Att halten av cesium minskat påverkar inte eventuell annan förorening i skog, mark eller vattendrag. Du hittar mer information om kostråd på livsmedelsverkets hemsida.

Exempel på laboratorium dit du kan skicka prover:

Information om avgifter för provtagning lämnas av aktuellt laboratorium.

- Alcontrol, www.alcontrol.se
- Eurofins, www.eurofins.se

Du kan även hitta fler laboratorium genom Eniro eller Hitta.se.